

Péter Mónika: **Relația dintre percepție și comprehensiune filosofia lui Platon**

Cuvinte cheie: senzație, percepție, cunoștințele, comprehensiune, artă, mimesis

Relația plină de conflicte dintre înțelegere și percepție se poate observa pe tot parcursul istoriei gândirii estetice. Acest conflict, de fapt, se află în strânsă relație cu problematica actuală, continuu reformatoare a legitimității artei. În cadrul acestei întrebări se ivește întotdeauna problematica naturii spirituale și perceptive inseparabile ale artei, respectiv că există o parte care se adresează spiritului, înțelegerii raționale și o altă parte care se adresează percepției, simțirii. Cu latura aceasta importantă a esteticii sunt nevoiți să se confrunte gânditorii artei. În această lucrare voi studia cum apare această problematică în epoci diferite și pe care dintre cele două laturi se pune accentul. În acest studiu am să analizez cum apare problema respectivă în filosofia lui Platon, iar în a doua parte a studiului examinez concepția lui Platon despre artă.

Kányádi Irén: **Concepții ale spațiului în tratate de pictura medievală și renașcentistă**

Cuvinte cheie: armonie, clar-obscur, concepții ale spațiului, natură, perspectiva inversă, perspectiva lineară, tratate

Studiul de față propune o analiză a percepției spațiului în pictura medievală și renașcentistă, bazându-se pe tratatele de artă a acelor timpuri. Deoarece aceste tratate de pictură, sculptură și arhitectură au luat naștere din teoretizarea practicii de atelier, ele constituie o bază fundamentală pentru înțelegerea noțiunii de *spațiu* în Evul Mediu și Renaștere. Dar, mai mult, ele sunt o reflecție a contextului socio-cultural, iar datorită schimbării acestui context cultural se schimbă și percepția asupra concepției artistice și asupra reprezentării spațiului, ceea ce creează diferențe majore în cele două epoci. Voi analiza conceptul de spațiu printr-o analiză a noțiunii de *armonie, natură, perspectivă, clar-obscur*, noțiuni folosite mai ales în arte plastice și voi considera pentru analiză următoarele tratate: Dionisie din Furna: *Erminia picturii bizantine*, Cennino Cennini: *Il*

libro dell arte, Leon Battista Alberti: *Della pittura*, Leonardo da Vinci: *Trattato della pittura*.

Szigeti Attila: **Întrupare în percepție și conceptualizare**

Cuvinte cheie: cogniția întrupată; percepția activă; simboluri perceptuale; scheme de imagine; metafore conceptuale

Articolul oferă o trecere în revistă a teoriilor curente despre percepția și conceptualizarea întrupată, cu intenția de a adresa problema relație dintre cogniția întrupată on-line, respectiv off-line. În cogniția întrupată on-line corpul joacă un rol semnificativ doar în interacțiunea senzorio-motorie (și emoțională) actuală cu lumea. Astfel, conform teoriei percepției active (Husserl, Merleau-Ponty, Hurley, Noë) percepția și acțiunea (sau experiența kinestetică) sunt interdependente în mod constitutiv: percepția este o formă a acțiunii și experiența perceptivă dobândește conținut perceptual doar grație cunoașterii corelațiilor senzorio-motorii între mișcare și percepție. Conform poziției off-line despre cunoașterea întrupată, experiența corporală fundează procesele cognitive abstracte, de nivel superior: astfel, atât conceptele concrete cât și cele abstracte sunt fondate în tipare senzorio-motorii multimodale, ca simbolurile perceptuale (Barsalou) sau scheme de imagini (Lakoff și Johnson); conceptualizarea consistă în re-actualizări ale acestor tipare, prin simulări sau proiecții metaforice. Articolul se termină cu sugestia conform căreia teoriile percepției și conceptualizării întrupate ar trebui confruntate cu acele descrieri filosofice care pun în evidență caracterul creativ și deschis al experienței perceptivă și conceptuale.

Jakab András: **Lumea-trăită a picturii**

Cuvinte cheie: corp trăit, experiență trăită, activitate trăită, utilizare ca mijloc, utilizare ca element, gest, funcționare

Autorul în textul cu titlul *Lumea-trăită a picturii* consideră problema picturii sau mai precis problema creației picturale dintr-o perspectivă fenomenologică. Concepția este bazată pe o carte publicat de un pictor englez Nigel Wentworth sub titlul *The phenomenology of painting*. Valoarea acestei carte în situația de față reiese din faptul că conceptualizarea acestei probleme vine din partea unui pictor cu experiențe în filosofie, astfel oferind pentru filosofi o nouă abordare. În acest studiu cititorul va găsi un experiment mental, cărui scop este fundamentarea conceptuală a procesului amintit.

Papp Levente: **Relația dintre experiența fenomenală și intenționalitatea**

Cuvinte cheie: minte, conștiință, experiența fenomenală, intenționalitate, qualia

În acest studiu argumentez în favoarea faptului că nu se pot aborda separat intenționalitatea și conștiința fenomenală în așa fel încât prin acesta să-l reducem pe primul și să-l numim ca problemă metafizică exclusiv pe cel din urmă. Desigur din această distincție se nasc numeroase pseudoprobleme, mai exact, epifenomenalismul, doctrina conștiinței inesențiale și misterul funcționalității a conștiinței.

Olay Csaba: **Karl Jaspers în perspectivă neoexistențialistă**

Cuvinte cheie: neoexistențialism, existență, Jaspers, Heidegger, situație de limită, comunicare indirectă

Tema lucrării este cercetarea raportului complex al filosofiei existențialiste a lui Karl Jaspers față de aceea tendință ceea ce se numește de autor „neoexistențialism”. În prima parte a lucrării se schițează elementele ale neoexistențialismului cu privire deosebită la problema existenței umane ca problemă filosofică, cât și la dificultățile analizei și articulării problematicii existenței. În a doua parte a lucrării este tratată concepția lui Jaspers din punctul de vedere al neoexistențialismului, analizând mai de aproape modalitatea specifică de manifestare a filosofiei, anumite implicații ale conceptului de existență cât și fenomenul modern al ființării în masă. Pe lângă

evidențierea trăsăturilor și strădaniilor comune, în lucrare sunt accentuate și deosebirile esențiale.

Lakatos István: **Construcții ontice ale oscilării eului în câteva poezii ale lui József Attila**

Cuvinte cheie: procesul de autocreare a eului; ontic; construcția sinelui; refuzul speranței; ontologie fundamentală; cultivare; poiesis; apostrophé; poeticitate; experiența de adevăr; Nimicul

Studiul de față și-a ales drept tematică câteva poezii considerate „cunoscute” ale lui József Attila în care – deschizându-le pe căile filosofiei heideggeriene – dorește să urmărească felul în care, în procesul său de autoconstituire, omul își descoperă și deschide posibilitățile și sfidările existențiale ale propriei sale ființe și natura posibilităților și capacităților de răspunsuri prin care el își găsește și se creează pe parcursul articulării explicite ale propriilor sale interogații. Cercetarea dorește să așeze una lângă alta „piese mozaicale” în aparență dispersate, dar care se dovedesc totuși – în adâncuri – că se integrează-completează și se interpretează reciproc. În prima parte analiza scoate în evidență felul în care József Attila – în poezia intitulată „Al șaptelea” – explicitează diferitele sfidări existențiale ale construcției Sinelui și pe care le recunoaște ca fiind sfidări către Un-Eu, adică un Eu-Unic. În a doua parte a studiului sunt analizate asemenea părți ale unor poezii – strofa a 12-lea din poemul „Trezirea” și o secvență din „Noaptea de iarnă” – care discută, iarăși, dimensiunile autentic existențiale (deci nu doar „etice”) ale constituirii Sinelui. Iar ultima parte a studiului scoate la iveală faptul și felul în care refuzul lucid al speranței (în poezia „Fără speranță”) poate deveni element ontologic determinant ale posibilităților autenticității existențiale.

Gál László: **Propoziții de sunete**

Cuvinte cheie: logicitate, logicitate lingvistică, logicitatea imaginii, logicitatea sunetelor.

În decursul ultimelor decenii am efectuat mai multe experiențe cu scopul de a releva logicitatea ascunsă în limbă. Rezultatele experimentelor le-am făcut publice în mai multe studii și cărți.

În prezentul studiu încercăm să reinterprețăm din noi puncte de vedere rezultatele obținute de-a lungul anilor și de a găsi conexiuni noi. Inducția sintetică va genera o concluzie permisă de rezultatele experimentale brute, ceea ce ne impune o nouă concluzie ipotetică plauzibilă. Anume găsirea unității mentale a construcției *sonore*, în comparație cu cea lingvistică și cea vizuală.

Lurca Zsuzsanna: **Analiza deconstructivistă a identității culturale – o abordare postmodernistă**

Cuvinte cheie: identitate, cultură, identitate culturală, deconstrucție, diferențiere, de-cultură, postmodernism

Lucrarea de față abordează problematica identității culturale pe baza analizei deconstructiviste a celor două componente conceptuale, deoarece identitatea culturală se prezintă ca un concept corelativ pe care se poate examina în primul rând din direcția celor două componente conceptuale. Întrebarea fundamentală se pune astfel, că oare mai este posibilă instituirea identității, culturii și a identității culturale în raport cu conceptele de unitate, echivalență, și prezență în contextul postmodernismului, adică mai este adecvată oare poziția de unificare, omogenizare? Abordările deconstructiviste, pe baza analizei critice, genealogice ale conceptelor ca „unitate”, „echivalență”, „origine”, „început”, „centru”, „claritate”, „prezență”, transcriu sistemele conceptuale tradiționale ale identității, culturii și identității culturale, și, de asemenea, devin obiectul criticii lor și acele sisteme etice, politice și juridice care se bazează pe acest limbaj conceptual.

Demeter M. Attila: **Posibilitățile politicii conservatoare în Europa de Est**

Cuvinte cheie: conservatorism, Europa de Est, reformă, autoritate, drepturi și obligații, naționalism, patriotism.

Teza principală a studiului de mai jos este că conservatorismul din Europa de Est se află oarecum într-o situație paradoxală. Nu se poate baza pe atitudinea conservatoare prezentă în fiecare om, deoarece această atitudine ar favoriza conservarea condițiilor sociale moștenite din era comunistă. Prin urmare, conservatorismul din Europa de Est trebuie să pășească pe drumul anevoios al reformei. Reforma în sine nu este străină de conservatorism, dar mai întâi trebuie totuși să răspundem la întrebarea: ce anume și pe baza a căror criterii trebuie reformat? Care sunt acele valori sau principii fundamentale ale conservatorismului, care ne-ar putea furniza criteriile formale ale unei reforme sociale și politice? Se pare că, după căderea comunismului, mișcările politice conservatoare din Europa de Est și-au găsit aliatele principale în ideile națiunii, ale statului puternic și omniprezent, ale conducerii politice carismatice și ale religiei. Acestea însă nu pot fi puncte de referințe pentru o politică conservatoare reformistă și de perspectivă, întrucât poartă în sine pericolul radicalizării, iar radicalismul este, în mod tradițional, străin de conservatorism. În locul acestora conservatorismul din Europa de Est ar trebui să împrumute din ideile fundamentale ale conservatorismului occidental, cum ar fi de pildă: autoritatea statului, legitimitatea guvernării, drepturile și obligațiile cetățenilor, loialitate, societate civilă puternică și patriotism (în loc de naționalism).

Várna Levente: **Pe urmele puterii**

Cuvinte cheie: granițe, putere, limbă, urmă, manipulare, iregularitate, clipă

Problematika granițelor prezintă multiple similitudini cu problematica puterii: apare în interiorul antagonismelor, doar pentru o clipă, până destabilizează, redefiniște sau soluționează antagonismul în sine și retrăgându-se, ne lasă doar urmele prezenței sale. Limbaj. Se pare că prezența urmelor, întâlnirea acestora, este mai interesantă pentru noi, deoarece ne schimbă într-un mod surprinzător destinul, fără a avea posibilitatea predictibilității sau prevederii acestor schimbări. Și nu doar ocazional, ci într-un mod continuu/constant. În discurs. Este straniu, cum și aici, – ca și în cazul granițelor – întâmpinăm doar lipsa lui sau în cel mai fericit caz, urmele lui. Apariția este

impredictibilă și surprinzătoare. Ca și acțiunile partizane sau teroriste. Dacă presupunem, că totuși antagonismele nu au fost create de conștiința umană, ci au luat naștere prin creație, atunci și dinamica interioară ale acestora și spațiul interior – care este și ascunzișul puterii – au devenit prin creație. De aici uitându-ne, într-un mod puțin cam arbitrar.

Are puterea limite, are arbitrariul puterii o oarecare ordine interioară, o graniță, un contur? Poate fi limbajul o urmă veritabilă a puterii, care pot fi formele acestuia, unde duc aceste urme, cât de bine pot fi recunoscute și definite? Ce aspecte comune prezintă conceptele de graniță, putere și moarte?

Veress Károly: **Eficiență comunicativă și/sau comunicarea comprehensivă. Teze ale cotiturii**

Cuvinte cheie: paradigmă, model, axiomă, interacțiune, semiotică, cotitură, noua medie, eficiență comunicativă, comunicare comprehensivă

În studiul meu sunt formulate teze legate de cele trei modele fundamentale ale procesului de comunicare: modelul matematic, interacționist și semiotic, cu scopul de a schița principalele direcții de reorganizare ale acestor modele sub influența cotiturii marcate de axioma „Este imposibil de a nu comunica”. Obiectivul principal al cercetării este dezvoltarea condițiilor și posibilităților unei hermeneutici a comunicării, înrădăcinate în cotitura marcată.